

Campagnes zijn negatiever over EU dan de kiezer

VERKIEZINGEN EUROPARLEMENT Kiezers zijn helemaal niet zo boos op de Europese Unie als politieke partijen suggereren.

Wendelmoet Boersema
REDACTIE POLITIEK

Het filmpje van de SP met 'Brussel-mans' die z'n broek laat zakken, kritiek op het gebrek aan begrotingsdiscipline van zuidelijke lidstaten, kritiek op het Hongarije van Orbán of kritiek op vergoedingen van Europese politici. Veel campagne-uitingen zijn negatief getint, constateert communicatiewetenschapper Jan Kleinnijenhuis van de Vrije Universiteit Amsterdam. Met onderzoeksbureau Ipsos hield de hoogleraar bovendien eind maart een enquête naar de opinies van kiezers over Europese kwesties. Daaruit blijkt dat een meerderheid van de kiezers wil dat Europa maatregelen treft op belangrijke terreinen, omdat de naties de problemen niet alleen aankunnen.

Zo vindt 53 procent dat de Europese Unie banken die op omvallen staan, moet redden. De EU moet volgens 66 procent van de ondervraagden de opwarming van de aarde tegengaan met klimaatmaatregelen. Een daadkrachtiger buitenlandbeleid, bijvoorbeeld een harder optreden tegen Rusland, is een wens van 62 procent. Meer dan twee derde (70 procent) vindt dat de EU vrijhandel moet garanderen.

"Die meningen van kiezers worden door de partijen te weinig aangesproken. Daarmee riskeren ze dat in het kieshokje de meningen over wat de EU wél kan doen, ook geen rol spelen", stelt hoogleraar Kleinnijenhuis. "Mensen herinneren zich bij het stemmen de meningen waarop ze zijn aangesproken in de campagnes. In dit geval zullen het dus voorname negatieve zaken zijn."

Volgens de hoogleraar kan zich zo een situatie als bij het Oekraïne-referendum in 2015 herhalen. Destijds waren de argumenten om tegen te stemmen bij de meerderheid gebaseerd op hun afkeer van de EU en niet op de inhoud van het associatieverdrag met Oekraïne.

Aan het representatieve onderzoek deden ruim 1100 mensen mee. Bij iedere vraag heeft ook een behoorlijk percentage 'niet eens/niet oneens' ingevuld. Een kleine minderheid vindt dat de EU niets moet doen



De mening van de kiezer over wat de EU wél kan doen, wordt te weinig aangesproken

Jan Kleinnijenhuis,
communicatiewetenschapper aan
de Vrije Universiteit Amsterdam

IN HET KORT

Veel campagne-uitingen over de EU zijn negatief getint

Maar een meerderheid van de kiezers wil dat Europa optreedt, omdat naties de problemen niet aankunnen

66 procent wil dat de EU klimaatmaatregelen neemt

als banken omvallen (15 procent) of geen klimaatmaatregelen moet treffen (9 procent).

Tussen de kiezers van de partijen zijn – niet verrassend – grote verschillen. Onder de kiezers die bij de Provinciale verkiezingen in maart op Forum voor Democratie stemden, is aanzienlijk minder enthousiasme voor Europees beleid dan bij kiezers van D66, GroenLinks of de PvdA. Opmerkelijk is dat van de SP-kiezers (de partij van het negatieve 'Brussel-mans-filmpje' en die ook fel tegen was bij het Oekraïne-referendum) liefst 70 procent vindt dat de EU een sterker buitenlandbeleid moet voeren, bijvoorbeeld tegen Rusland. Bijna driekwart van de SP-stemmers vindt dat de EU de opwarming van de aarde moet tegengaan.

Opvallend is ook dat Forum-kiezers minder sterk negatief zijn over de euro of het EU-lidmaatschap dan de PVV-kiezers. Op de vraag 'Moet Nederland uit de euro stappen' zegt 35 procent van FvD-kiezers ja, tegen 62 procent bij de PVV. De vraag 'Moet Nederland uit de EU stappen' beantwoordt 40 procent van de aanhang van Thierry Baudet met ja, bij de PVV-aanhang is dat 60 procent.

De kwestie 'harde nextit of niet' zorgde onlangs binnen Forum voor Democratie nog voor verdeeldheid. Partijleider Baudet is fel voor, de in ongenade gevallen partij-oprichter en aankomend senator Henk Otten is tegen een nextit. Desondanks staat de PVV er in de peilingen veel slechter voor dan Forum. Voor alle kiezers zijn deze percentages 14 procent voor afschaffing van de euro en 15 procent voor een nextit.

Uit de enquête blijkt daarnaast dat voor uitbreiding van de EU met Oost-Europese lidstaten van links tot rechts geen meerderheid te vinden is. De vraag of men voorstander is van een sterkere Europese Unie dan nu wordt heel verschillend beantwoord. Ja, zegt 62 procent van de GroenLinkers, gevolgd door PvdA'ers (52 procent), D66'ers (47) en VVD'ers (45). Slechts 3 procent van de PVV-kiezers wil een sterker Europa, tegen 13 procent van de Forum-stemmers.

VANDAAG 4|5

Wat winnen partijen bij een negatieve campagne?